

MIT FIZET A RÉVÉSZ?

Bizalmas!

Készítette: Dr. Nagy Miklós, ügyvezető igazgató

2008. május

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványnál a GVOP 2.2.1. Alapszintű tanácsadói programban való részvétel miatt keletkezett veszteségek számszerűsítése

MIT FIZET A RÉVÉSZ?

Összegzés

Bevezető

1. Pénzben jól mérhető károk
 - 1.1. Első közelítés
 - 1.2. Be nem tartott határidők
 - 1.3. Második közelítés
 - 1.4. Cash flow alapú mérés
 - 1.5. Az előleggel kapcsolatos veszteségek
2. Közvetett, nehezen számszerűsíthető károk
 1. melléklet – Integrált vállalkozásfejlesztési szolgáltatási modell
 2. melléklet – Az MNB jegybanki alapkamatának változása
 3. melléklet – A késedelmes utalások okozta veszteség számszerűsítése

Összegzés

Tanulmányunk a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány (BVK) a GVOP 2.2.1. Alapszintű tanácsadói programjában való részvételének pénzügyi hatásait vizsgálta. Számításainkat fokozatosan pontosítva arra jutottunk, hogy a közalapítványnál összesen minimálisan 16,8-19,2 millió forintos negatív cash flow hatás halmozódott fel a program 2008. eleji pénzügyi zárásának idejére. Fontos tény, hogy a BVK mindezek ellenére, nagy erőfeszítések árán 100%-os programvégrehajtást volt képes produkálni.

Ebből az összegből mintegy 6,2-6,4 millió tudható be olyan tételek kifizetésének, amelyekről később a BVK is – a program előrehaladása érdekében - kényszerűen elfogadta, hogy a programon belül nem lettek finanszírozva (elfogadott elutasítások). További 7,2-9,9 millió forintos veszteséget okozott, hogy a központi koordinátor rendszeresen túllépte az eredetileg 60 napos fizetési határidőt, ami bizonytalanná tette a program finanszírozhatóságát és előre nem tervezett kiegészítő források bevonását igényelte a BVK részéről. (Az, hogy ez az érték elmarad az 1.1. fejezet első durva becslésétől, döntő részt az előleg létének köszönhető.) Mivel a likviditási helyzetet javítani hivatott közel 123 milliós előleg utalása is csúszott, ez további 0,36-0,50 millió forintot rontott a helyzeten. Itt meg kell jegyezni, hogy az előleg biztosításának ténye sem volt vitáktól mentes, mértékét pedig az adható összeg minimumában határozta meg az GVOP Irányító Hatóság, ami a program célját és tartalmát figyelembe véve is ellentmondásos.

Látható, hogy a viszonylag könnyen számszerűsíthető tételek mellett számos, pénzben csak nehezen mérhető, előre nem tervezhető ráfordítás, kedvezőtlen hatás is származott a programban való részvételből. A likviditási gondok, a program féléves szüneteltetése és a folyamatos elszámolás-technikai viták nyomán a pénzükre akár egy évig is váró tanácsadókkal, illetve a koordináló szervvel és a minisztériummal való kapcsolat megromlott. Így a program hatékonysága elmaradt a várakozásoktól, elsősorban a tanácsadói hálózat csökkenő motiváltsága miatt. Ebből eredően az integrált szolgáltatási rendszerben az egyes termékrendszerek között az elvárt szinergikus hatások kellően nem érvényesülhettek. Ráadásul a program folyamatosan tőkét és erőforrásokat vont el a BVK más nonprofit programjaitól, így azok sem tudtak a tervezett hatékonysággal működni. Mindemellett a BVK kényszerült kifejleszteni azt az eljárásrendet és szoftvert, amely országosan biztosította a program működtetését az ügyfélkapcsolattól egészen a kincstári kifizetésig.

Összességében elmondható, hogy a veszteségek döntő részét a program gyenge központi koordinációja és az ebből adódó, a tervektől eltérő likviditásmenedzsmenti problémák okozták. Tanulásként feltétlenül leszűrhető, hogy a jövőben hasonló programoknál kiemelt figyelmet kell fordítani azon kockázatokra, amelyek az elszámolási gyakoriság megválaszthatóságából, az utalási határidők és az elszámolható költségek körének életszerűtlenségéből fakadnak. Tehát a kockázatok „beárazására” lenne szükség. Ennek révén még az indulás előtt meghatározható a lebonyolításhoz szükséges tartósan lekötendő tőke nagysága, és annak alternatívaköltsége, valamint a tapasztalati rendszerben meghatározott szabályozási anomáliákat is felhasználó likviditási terv. Ugyanakkor a tervezéskor és a szerződéskötéskor konstansnak elfogadott szabályrendszerek későbbi indokolhatatlan szabad variációi alig megoldható feladatok elé állítják a szolgáltatások megvalósításáért felelős szakembereket.

Bevezető

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány (BVK) a Magyar Vállalkozásfejlesztési Hálózat Konzorcium tagjaként 2002. december 18-án megállapodást kötött a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal, illetve a programban azt képviselő Magyar Vállalkozásfejlesztési Kht-vel (közreműködő szervezet) egy vállalkozásfejlesztési hálózatban való részvételről. A program célja a kis- és középvállalkozások számára fejlesztési, támogatási programok, így különösen az EU Strukturális Alapok vállalkozásokhoz való közvetítéséhez elengedhetetlen intézményrendszer kiépítése. Az együttműködés keretében a BVK vállalata, hogy a kapcsolódó programokat lebonyolítja, a rendelkezésére bocsátott forrásokat rendeltetésszerűen használja fel és folyamatosan együttműködik a közreműködő szervezettel.

Ennek alapján 2005 februárjában a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány szerződést írt alá a GVOP Irányító Hatósággal és az Magyar Vállalkozásfejlesztési Kht-vel a GVOP 2.2.1. Alapszintű tanácsadás, mint központi program fővárosi végrehajtásáról. Ezt követően a Magyar Vállalkozásfejlesztési Hálózat Konzorcium, a Takarékbank Zrt., a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. és a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a program tartalmi kibontakoztatására együttműködési megállapodást írt alá 2005. április 21-én a mikro-, kis- és középvállalkozásoknak szóló új szolgáltatási rendszer kialakításáról.

Az új szolgáltatási rendszer (integrált vállalkozásfejlesztési szolgáltatási modell) olyan horizontális partnerkapcsolaton alapult, amelyben a vállalkozásfejlesztési tevékenységet végző – non-profit és profitorientált – szervezetek zárt rendszerben működnek együtt annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló állami, európai uniós és piaci forrásokat a lehető leghatékonyabban és legeredményesebben juttassák el a vállalkozásokhoz, azok fejlesztési elképzeléseinek támogatására. Ilyenformán ez az együttműködés az Európai Unió vezérelveinek (partnerség és szubszidiaritás) gyakorlati érvényesülését jelenti. (Rendszerábra: 1. sz. melléklet)

Az Integrált Vállalkozásfejlesztési Programban a BVK elsődleges feladata az volt, hogy a különféle forrásokból rendelkezésre álló támogatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges oktatási, tanácsadási, döntés-előkészítési és cégekommunikációs tevékenységet ellássa a fővárosban. E keretek között indult be a GVOP 2.2.1. „Alapszintű tanácsadás központi program”, amelynek lényege az volt, hogy a piaci körülmények között, mikro-, kis- és középvállalatoknak értékesített tanácsadási tevékenység díját a magukat regisztráltató, megfelelő képzettségű tanácsadóknak (részben) megtérítette, vagyis ilyen módon egyfajta ingyenes, a cégek igényeihez igazodó tudástranszferrel segítette a támogatandó vállalkozásokat. A GVOP 2.2.1. program jelentős eredménye volt, hogy a BVK kifejlesztette a program működtetéséhez szükséges algoritmust, amely alapján országosan elektronikus rendszerben lehetett kezelni a programkoordinációt, a tanácsadó-ügyfél kapcsolattól (több mint 80 ezer kontaktus) az EMIR-en keresztül a kincstári kifizetésekig.

A program pénzügyi elszámolása 2008. január 31-én volt. A szakmai zárásra, amelynek keretében a közreműködő szervezet, a rendelkezésre bocsátott források 100 százalékos felhasználását visszaigazolta, 2008. április 7-én került sor.

A program működtetésével kapcsolatosan a BVK-nak kétféle költsége merült fel. A vállalatokkal és tanácsadókkal való folyamatos kapcsolattartáshoz, a közreműködő szervezettel való elszámoláshoz stabil adminisztratív bázis kellett kiépíteni és működtetni. Ehhez infrastrukturális és személyi jellegű kiadások egyaránt kötődtek. Ugyanakkor a BVK feladata volt a tanácsadási munka nyomon követése, a szolgáltatások tényleges igénybevételének ellenőrzése, illetve a tanácsadók számláinak kiegyenlítése is. E tevékenység

keretében a személyi kiadások mellett a kiadások oroszlanrészét a tanácsadók fizetése jelentette.

A program lebonyolítása koránt sem volt zökkenőmentes, de ennek oka nem a szolgáltatások végrehajtásában, hanem a központi programkoordinációban megjelent súlyos ellentmondásban keresendők. A BVK – mint más helyi vállalkozásfejlesztési központok is – súlyos anyagi gondokkal szembesült közvetlenül az indulás után, amely csak tovább mélyült, ahogyan – a létrehozók szándékainak megfelelően – egyre inkább kiépült az alapszintű tanácsadói rendszer. Ennek oka a programkiírás megfogalmazásakor nem kellően átgondolt stratégia, illetve a lebonyolítókat, így a BVK-t is súlyosan hátrányos helyzetbe hozó finanszírozói magatartás.

A tanácsadókkal és cégekkel közvetlenül kapcsolatot tartó szervezetek ugyanis azzal szembesültek, hogy az országos szinten összességében mintegy 2,2 milliárd forintos támogatási program kiadásait nekik kellene nem egyszer akár több mint, fél évig is meghitelezni, amire a szervezetek nem készültek és korlátozott anyagi forrásaik miatt nem is készülhettek érdemben fel. Mindez oda vezetett, hogy a programban való részvétel a BVK-nál súlyos likviditási problémákat okozott, és a program botrányba fulladásának elkerülése érdekében más célra elkülönített források felszabadítására és tartós lekötésére volt szükség.

Ez a tanulmány azt számszerűsíti, hogy összességében mekkora veszteséget okozott a BVK-nak a GVOP 2.2.1. programban való részvétel. A károk mérésekor elsősorban a pénzben kifejezhető, szakmailag stabilan alátámasztható tételekre koncentráltunk, ugyanakkor külön részben mutatjuk be a pénzben nehezebben mérhető, de feltétlenül komoly erkölcsi veszteségek forrásait is. A teljesség igénye nélkül pénzügyi elemzésen alapulva mutatjuk be, hogy a központi programkoordináció és a szabályozás szakmai hiányosságai miként nehezítették a BVK szolgáltató tevékenységét, hogyan generáltak pénzügyi veszteséget és okoztak hatékonyság csökkenést az integrált szolgáltatási rendszerben.

A számszerűsítés elsődleges célja nem valamilyen anyagi követelés megalapozása, hanem sokkal inkább az, hogy rámutassunk: az át nem gondolt finanszírozás, illetve a központi irányítás laza szabálykezelése és kiszámíthatatlan együttműködési hajlandósága súlyos károkat okozhat a támogatások közvetítésére kiépített szervezeti rendszerben, hosszútávon menthetetlenül lebontva, felszámolva azt. **Fel kívánjuk hívni a döntéshozók figyelmét arra, hogy ha a keményen dolgozó révésznek – ahelyett, hogy munkája bérét megkapná – magának kell megfizetnie utasai menetdíját is, aligha lesz hosszú távon is átkelő a folyón.**